

РАДА

газета політична, економічна і літературна

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

Рік другий.

Адреса редакції і головної контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6.
біля Золотих воріт.

Телефон 1458.

Умови передплати на рік 1907:

3 приставкою і пересилкою: на рік 6 карб., на півроку 3 карб. 25 коп., на 3 міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 к., окрем. № 4 коп.

За глянцію: на рік 11 карб., на півроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 коп., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статі; більші статі, до друку негедлячі, переходять в редакції з місяці і видаються авторам їх коптом, а дрібні замітки й дописи одразу вилучаються.

Рукописи, на яких не зазначені умови у-друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок попереду тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платити за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

Останній спектакль.

Літній Театр Мулещького сада. Товариство Українських артистів

під орудою **А. К. Саксаганського.**

Сьогодні, 31 серпня останній спектакль і прощальний бенефіс артиста і режисера **А. К. САКСАГАНСЬКОГО.**

„Крути та не перекручай“ Комедія у 5 дійх Старіцького.

Білету продаються. Бере участь вся труппа.

Початок спектакля у 8 1/2 годин веч.

Каса одкрита з 10 г. ранку до 2 г. дня і з 6 г. веч. до кінця вистави.

Театр „СОЛОВЦОВ“

Сезон 1907—1908

Дирекція І. С. Дуван-Торцова.

1 септєбря початок сезону. А. П. Чехов, „ТРИ СВЕТРЫ“, на 4 д. Песа виставлена головою реж. К. Л. Марджановим. Поч. о 8 год. веч. Кінець о 11 год. веч. 2-го Г. Юсен, „БОРЬБА ЗА ПРЕ-СТОЛЬ“. Др. на 5 д. 3-го дебют С. І. Горілова. Г. Юсен, „ПРИЗРАНИ“, др. на 3 д. і Н. Тимковський „КОЛЕСО“, сц. на 1 д. 4-го, дебют Р. А. Кареліной-Раїч, М. Праго, „УНДИНА“, ком. на 4 д. 6-го Г. Д. Аннуціо, „ДЖЮКОНДА“, др. на 4 д.—7 сент. спектакль не буде.
Білету лож, партера і балконів бель-этажа і бенуара продаються з 10 год ранку до 3 год. дня у днівній касі театру „Соловцов“, Хрещатик, 25, магазин „Бр. Коген“ (проти почти) і з 6 до 8 год. веч. в головній касі театру. Білету балкона 1-го яруса, кулонів і галерей прод-в театрі в тіж години.
Уповноважений дирекції В. Н. Болховський.

7-класова Комерческа школа С. М. КОНИСЬКОГО

зі всіма правами казенних середн. шкїл. В. Володимирська вул., 5, власн. дїм біля Десятинної церкви.
Приймаються хлопці і дївчата у молодші, і старш. приготovit., I, II та III кл. з 23 августа.
Нанцелярія однинена що-дня від 10 до 1 години дня. 15-6

ШДРУЧНИКИ

(учебники)
ОСТАННІХ ВИДАНЬ ДЛЯ ВСІХ ШКІЛ.
У мїсних полярниках власної майстернї.
Продаються у книжних і музичних магазинах
Д. і В. Здзїковського у Києві, Хре- щатик, 29 і 35. 10-4

Музично-драматична школа М. В. Лисенка.

(Вел. Підвальна 15)
Склад учителів: по кл. фортепіано: Лисенко М. В., Рижїнський Я. О., Ко- мар Кацка М. І. По кл. скрипки: Вонсовська Е. М. По кл. віолончелї: Цегр. І. В. По кл. флейти: Коплїні В. І. По кл. духов. струм. Коля І. Я. По кл. співу (solo) Зотова М. В., Муравьова Е. С., Мшуга О. П. По кл. співу хорового: Кошиц О. По кл. теорїї муз. Любомїрський Г. І. По кл. драм. штуки (російськїї і українськїї вїдїли): Старїцька М. М., Матковський Г. І. По кл. оратор. штуки: Черемель—Куп. К. К. Історія драми: проф. Перетц В. М., Де-ла- Барт Ф. Г. Історія культури, історія українського театру: Стешенко І. М. Мїміка і фізіогномїка: проф. Сїкорський. Танці і пластика: Лянге З. С.
Фехтування: Гамбургер О. Л.
Прохання приймаються кожного дня окрім недїлї і свят від 11 до 1 год. дня. Іспити 25, 27, 28, і 30 августа. Поч. іспит. з 11 год. ранку. 50—8

Скрипки по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10 карб. і дорожчі.
Смички по 40 коп., 50 коп., 75 коп., 1 карб. і дорожчі.
Гитари по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп., 10 карб. і дорожчі.
Балалаїки від 1 карб. 25 коп. і дорожчі.
Іларнети та Флейти по 4 карб., 4 карб. 50 к., 5 карб., 6 карб. 50 к. і дорожчі.
Гармонїї росїїскїї, італїєскїї, остроя однора. від 1 карб., двохранї від 10 карб. трьоххранї від 25 карб. і дорожчі.
І вськїї нїшї музичні струментї та все, що до них потрібно, в головному де- по музичних струментів і нот
Г. І. ПІДРЖИШЕК, у Києві, Хрещатик, № 58.
Т. ч. д. 56—132

НОВА КНИЖКА: Проф. Мих. Грушевскїй. Освобождение Россїи и Украинскїй вопросъ.

Статїї и замїтки стр. VIII—296.
Цїна 1 карбованець.
Продається у всїх бїльших книгарнях. 6-1

Київ, 31 серпня 1907 р.

Земський з'їзд у Москві закїнчив свої засїдання. Це перед тим, як він мав зібратися, ми вже пи- сали, що сподїватися од цього з'їзду чогось путнього не можна. Сучасні земці — виразної чорної маси—зїїшли з того шляху, яким колись йшло росїїське земство, вони зрадїли тим поступовим принци- пам, які колись одухотворили земсь- ку працю. Тепер вони здебільшого слухняні прислужники уряду, дуже чуток до інтересів свого класу, влас- ної кишенї. Розумїється, що таке земство не може рахувати на споч- туття громадянства, не може також і робити щось на користь народа. З'їзд закїрився ранїше, ніж цього можна було сподїватися. Він не по- рїшив навіть тих питань, що поста- вив був собі в програму. Питання про „дрїбну земську еди- ницю“ та про загально-земську ор- ганїзацію, хоч і викликали багато суперечок, проте так і лишилися нерозв'язаними. Земці одклали їх розв'язання на далї, а тепер почали

розв'язитись, посилаючись на те, що їх на мїсяцях дожидає передвїборча агїтація...

Таким чином той з'їзд, що відбу- деться знов у Москві перед Рїздвом, знов буде продовженням двох попе- реднїх.

Але наперед можна сказати, що скїльки-б не зїїшлися земці новїт- ного типу, заходи їх не матимуть жадних гарних наслідкїв.

Нове вино потрібує нових мїхїв. А наше земство тільки тоді зможе справити до ладу своє завдання— служити справжнім народним інтере- сам, коли його буде зреформовано на новїх демократичних основах.

Нашї за- дання.

Вже не мїсяці й не тиж- ні, а днї оддїляють нас од третьїх виборчїх кампанїї. Через кїлька днїв розпочнеться перша стадїя виборчого процесу: вибори уповноважених од волостних сходів. А що при теперїшнім станї рїчей се- лянська курїя має найголовнїше зна- чіння для опозиції, то яно, що всї ширї прихильники народа мусять звернути свою увагу переважно на цю курїю.

Колї селянська курїя має велике значіння для росїїськїї опозиції вага- лі, то для опозиції українськїї вона зокрема важна. Не треба забувати, що середнї та почастї робїтничї вер- стви українського народа здебільшого загубили свою національнїсть, забули хто вони, чїї синї, яких батькїв дїти. Само собою розумїється, що серед цих верств українськїї національнї дома- гання, як напр. автономїя України, національнїзація школи і т. и. не отримувати великого спочуття. Про нашї вишї верстви, про так званї „зверхнї десяти тисяч“ нічого й казати: вони вже давно продали своє національне „первородство“ за „шмат гнилої ков- баси“, і нї про які спеціальнї-українськї національнї домагання не хо- тять і слухати.

Тільки українське селянство та частїна українських робїтничкїв що живуть по дрібних мїстах та по селах, захо- вали свої національнї прикметї. Але українськї робїтничї, як і їх росїїськї товаришї, значної ролї на теперїшнїх виборах не зграють, і знач- тї селянство являєтьсє єдиною живою, реальною силою, при допомозї якїй українськї національнї ідеали можуть бути коли не здійсненними, то, принаймнї, виголошеними з трибуни „високого дому“.

Але наше селянство національне стихїйно, а не свїдомо. Воно національне через те, що не могло виродитись, не було за-для цього об'єктив- них умов. А як звисно—стихїйність є ли- чий парадикс. Це—сила, але сила руй- нуєча, в нїї немає творчих елементів. І тільки тоді, коли до стихїйності мас преднеується свїдомість своїх завдан- нїв, свїдомість своєї сили та ролї, тільки тоді стихїйність перетворюєтьсє в могутню, непобориму силу, перед якою не встоять нїякі препони, яка не тільки руйнує, а й творить.

Отже треба тепер дбати про те, щоб надати національним тенденцїям українського селянства певну свїдомість, щоб наслідки теперїшньої виборчїх кампанїї були настїльки ж продуктив- ними з боку національного, як і з бо- ку полїтичного. Цю ролю, досить не- легку, але зате вдячну, може й по- винна взяти на себе українськє дріб- на сільскє інтелїгенція—сїльскїї учителї, учителькї, фєршалї, навіть представникї духовенства, в яких іскра національної свїдомостї ще не погасла. Вона, ця сїльскє інтелїген- ція, найблїзше стоїть до народа, вона балакає одїєю мовою з народом, вона, нарештї, користуєтьсє певним авторїтетом в очах народа,—і цю бїлизність, цей авторїтет, цей вплив вона мусять взяти на користь рїдної справи. Це—її обов'язок, і вона му- сить його виконати.

Повторяємо, працювати доведетьсє тяжко, але зате живна будуть вїтнїї, бо зерно впаде на м'який родючий ґрунт.

Бїльше свїтла!

(З приводу допису д. Лозинського).

Колї наш народ, що живе на Українї росїїськїй, темнїй, несповїщений, колї він не завжди може одрїзнати, хто йому

ворог а хто ширїй приятель, а через те й піддаєтьсє йому на шахрайство вських пройсївїтїв „істинно-росїїськїх“ погромникїв, то в тому немає нічого дивного. Піддурити темного несповідомого чоловіка дуже легко. Темнїй же наш народ через те, що мїж ним та освїче- ними верствами—мїж інтелїгенцією, ле- жить страшна прїрва, перенестись че- рез яку поки що немає жадної змоги. Невеличка числом інтелїгенція україн- ськє дуже добре відчуває цю розрїзне- нїсть з народом і знає добре, що треба нести до його свїтло, будити його думку, але робить в цьому напрямку дуже мало. Мало робить через те, що найменшї заходи уїйти в стогунки з селом за- стїрають рїшучу одсїя з боку „незавї- сячих обстоєтельств“; іти ж до народа мавнїями українськє інтелїгенція ще не призвичаїлася. Натуральнє рїч, що при такому станї рїчей народ зостаєтьсє темнїм, не розвиненим, терпить еконо- мїчнї злиднї і т. и.

Але колї ми, росїїськїї українцї, му- симо обмежуєтьсє платонїчними бажан- нями робити на користь народовї, при- йти йому на помїч, то друга частїна на-шої інтелїгенції, яка живе при кращих полїтичних умовах, здаєтьсє має всі даннї на те, щоб виявити як найсил- нїщу асїю в справї єднаннї з народом, покласти всю енергію на те, щоб зро- бити свїй народ свїдомим своїх інтере- сїв. Кажучи це, ми маємо на думцї га- лїцьку українську інтелїгенцію, яка не один вже десятиок лїт живе при консти- тудїйних умовах. Чи ж використала галїцькє інтелїгенція як найкраще ці умовнї? Чи знає там наш народ своїх ворогїв, своїх приятелїв, знає, за ким іти і кого дуритисє в громадських і державних справах?

Ми не знаємо докладно тих полїтич- них та громадських вїдносин, якї існують в австрїйськїї Україні; але з того, що дає нам преса та лїтература, що пишуть до нас з Галїчини, виявляєтьсє, що й там найэлементарнїшої куль- турної роботи ще не початїй кут, не вичерпане море, не вважаючи на те, що там кїлька десятї лїт—повторяємо й підкрєслюємо це—існує конституція, та конституція не папїрова, а таки справжнє...

Однак перейдемо до дїла. Прикро читати з Галїчини такі допи- сї, як от останнїй д. Лозинського про додатковї вибори до Галїцького сейма... Турка, пише д. Лозинськїй, повїт дуже темнїй“ і кандидат національно-де- мократичної партїї д-р Демьян Савчак з 139 голосів одібрав тїльки 9, а д-р Осип Ганчаковськїй „найогиднїший тип украї- нського зроду, москвофїл з переконань“ (тоб то чорносотенник по нашїй квалїфї- цації?) і карєрїст одібрав 113 голосів... Це, як собі хоче, панове галїчане, а таким результатам виборів у вашїй кон- ститудїйній країні можуть позавидувати навіть нашї ренегатї „істинно-росїїськї“ Савенки та Реви маючи на оцї бїлизнї вибори у нас... Колї б такїй резуль- тат виборів дав якїй небудь повїт на Во- линї, це було б цілком зрозуміло, бо Волинї користуєтьсє з росїїськїо „кон- ститудїєю“, але ж Турка—в Австрїї, де хоч і „свинська“, а все ж таки консти- туція „всамдїлїшна“, як москалї ка- жуть; там легально існують навіть такї партїї, членї якої у нас укупи з Мака- ром теляг гаяють та таїги слухають, як вона шумить...

А ось погляньмо, як наслідки виборів по другому повїту—збараському. Цей повїт дописував зараховує до „найсвї- домїших“, де „сильною ногою стали ук- раїнськї соціальнї демократї“. З виборів по цьому повїту д. Лозинськїй дуже ті- шиться, бо тут пройшов соціал-демокра- тичний кандидат. І що ж в той час як кандидат у. с. д. Шмигельськїй оді- брав 78 голосів, москвофїльськїй і поль- сько-шляхетськїй кандидат Грегоращук (теж чорносотенник?) дістав 66 голосів, тоб то тїльки на 12 голосів менше... Втїшного з такої „найсвїдомостї“ зба- ражчан навіть на нашї обставнїи мало...

Повторяємо, що ми не знаємо доклад- но тамошнїх умовнїх полїтичного життя. Може й там перед українською інтелї- генцією по дорозї до села стоїть „Зась з ломакою“, може і в конститудїйній Австрїї рїдне росїїське „тащит и не пушат“ інтелїгента, колї він позирає на село, здобуло собі „право горожан- ства“... Але ж тоді чого варта така кон- ститудія? Тодї обом їм—і росїїськїй, і австрїйськїй, ціна—гривнї!

Зрештою ж українськє інтелїгенція по сей бїк кордону звикла вважати галїць- ку чорносотенщину, тоб то москвофїл-

ське кнупопоклєство, якоєсь непри- родно рїччю, що не має під собою жадного ґрунту, що усі отї свїтогасї- телї „Галїчаннї“ існують, дякуючї тїль- ки поміч закордонних „сфер“. Може воно й так; але ж вибори до парламен- ту, та до галїцького сейму свїдчать ще й про щось инше, свїдчать про темноту народню, якої галїцькє демократична інтелїгенція досї ще не розвіяла і дя- куючи якїй існують „Галїчаннї“, Світу бїльше!

Гр. Сьогобчнїй.

3 газет та журналів.

* В числї 197 „Русського Слова“ умі- шено цікаву статю „Самодїятельность вь деревнї“.

З розвитком свїдомостї широкїх на- родних мас одкрїлося величезне поле для культурної дїяльностї. Ранїше, в доок- таторськї часи, цю дїяльнїсть виконувало майже самотужки земство.

„Але сучасне земство не тільки цураєтьсє якої будь культурної працї на користь людностї, але силкуєтьсє зруйнувати й те, що зробили його попередникї.“

Звідєсія впливає очевидна потреба зна- йти замість земства якоєсь заступникє, що мїг би продовжати його колишню культурну дїяльнїсть“.

Розумїється, зауважує газета, не мож- на виповнїти це завдання в повнїй мї- рї, бо немає вїдповїдних громадських органїзацій. Але ж де-що й зараз можна зробити.

„Досї в справї культурного пїдйому села ми пасаждали культуру з гори. Тепер, че- рез те, що назрїла потреба в культурї „в низах“, культурна праця повинна йти зви- зу. Коротко, раїше культурнї шукав селя- нина, тепер селянин шукатимє культу- рнїка.“

Та не треба забувати, що кожний се- лянїн зокремї не зможе знайти все, чого йому треба буди. Інакше стоїтимє справа, колї окремї особи з'єднануться в товари- ства або спілки, що мають на метї ті чи нїшї культурнї завдання.

Таким чином, питання про самотїйну культурну працю на селї—не насамперд питання про органїзацію, з'єднання селян в товариства“.

Але ж для того, щоб могла виникнути така органїзація, треба вже де-якого культурного розвитку. На думку газети, селянство в Росїї такогo розвитку ще немає, й в справї органїзації дуже вели- ку користь може зробити так звана сїльскє інтелїгенція.

„Остання пїваляє з себе дуже рїзнома- нїтну масу, куди входить поступовий ви- щель, сїльськїй священник, фельшер, волос- нї писарь, нарештї, звичайний селянин, якому пощастило в своїйму розвиткови стати вище за своїх товаришїв. Вони весь час живуть на селї і через те вони бїлизь- ко стоять до села, його інтереси зробили їхнїми власними інтересами“.

Опрїч того представникї цїєї інтелї- генції мають довїрїя селян,

„а довїрїя, в уських справах взагалї, а в справах культурного розвитку особли- во, має дуже велике значіння. Через це довїрїя, далеко легше з'єднати народнї маси, а значить легше поширити культуру серед найчисленнїших верств народу“.

Далї переходить автор до висноєння питання про органїзацію, що повиннї ширити культуру. Вони можуть задово- лїяти духовнї та матерїальнї потреби лю- дностї в залежностї од двох боків куль- турної—духовного та матерїального. Статїя зупиняєтьсє тїльки на органїзаційних матерїальних, бо „природно, що для лю- дностї, економічно невзначайно ослабле- ної, перше всього пїкає матерїальна запомога; а через те й початковї орґанї- зації повиннї взяти на себе завдання економічно допомогти людностї“.

„Економічну запомogu можна направити на споживання або на продукцію. Не від- кладаючи всїєї важливостї споживчої запо- мogi, ми тим часом звертаємо головним чи- ном увагу на запомогу в продукції. Тїльки остання запомога й може радикально пере- мінити економічнїй добробут селянських мас. Селянське господарство wymagaє, з одного боку, догляд спеціалїста, а з дру- гого—певних засобів, щоб правильно нести господарство. Вїдповїдно до цього й се- лянськє органїзація повиннї впливатисє в форму дрібних сїльсько-господарських това- рїств та в форму дрібних кредитових ко- оперативних інстїтуцій.“

Значїна тих та другїх, як показує при- клад Західної Європи, величезна, а через те треба негаїно взятисє до працї в цьому напрямї. Наприкінцї зауважує автор, що ди-

в'ється на цю працю, як на таку, що підготує ґрунт для дальшої самодіяльності села.

* * * „Галичанин“ в числі 193 робить оцінку процесу українських студентів: „В улобні та пресі з кожним днем побільшується зацікавлення до так званого рутенського процесу“. Цікавим зробила його обробку, що встигла розкрити деякі таємниці польсько-українських відносин на львівському університеті...

Процес в дійсності виявив дуже сумні відносини на львівському університеті і яскраво освітив діяльність втепхольської партії. Польських професорів, що явилися, як свідки, ставили вноді оборонці в незвичайно критичне становище. Дивним являється і та обставина, що ректор львівського університету д-р Гризцький волеві являється свідком перед судовим трибуналом і таким чином пропустив нагоди особисто збити закиди та обвинувачення, підняті з боку обвинувачених та оборонців проти деяких професорів польської народності.

Далі оцінка „Галичанин“ така: „Зводячи все до кули, треба сказати, що процес українофільських (ре?) студентів не покрит славою ні професорів, ні ректора львівського університету. Обвинуваченням студента можна закинути, що їхня самооборона та її всі повсюдення не виявили того героїзму, яких треба було б сподіватися од молодих представників воєвничості партії.“

* * * „Діло“ в числі 193 в статі „Перед третью думою“ характеризує насамперед новий виборчий закон. Далі воно характеризує роль кадетів та правих партій. Переходячи до характеристик сучасного моменту в Росії воно пише:

„Під знаком кар заслужених за змову проти царя, яка дала привід до розв'язання другої Думи, починається кампанія в боротьбі за третью Думу, якій прийдеться ступати між Силою та Харобою, між революційною пропагандою соціал-демократів проти думи буржуазної та між реакційними заходами, щоб взагалі усунути думу з життя землі.“

Далі газета згадує двірську камарілку, котра рада була б кинути всякі йграшки в конституцію і виволокти з російської ниви конституційні елементи при помочі чорносотенців.

„Не дивлячись на голод, хоцерну пошесть, невиправдані грабунки, відпади та замиги, змагаються мабуть знову представники старого ладу; і їх змагання не ривить ніякої закон, а тільки сила. Годі мавитися думкою, що російська революція вже закінчена, що успіхи її вже скінчилися. Провокація рішення російського кризису має свою причину в загальному беззильзі всіх чинників, що змагаються в Росії. Хто добуде рішачою силою, той перемагає.“

А що, на думку газети, факти кажуть, що ця сила може згуртуватися тільки на боці ворогів старого режиму, то

„Лох би петербурзькі сфери зважилися намовити на новий державний захват і при помочі зорної більшості погребіти, з розгоном третьої думи, законодавче представництво взагалі, то це все не укріпить бюрократичного режиму, просто через те, що він не має сили в собі.“

ПО РОСІІ.

— Настрій сфер. З того часу, як до Петербургу почали з'їздитися бюрократи, після літнього спочинку,—між ними раз-у-раз йдуть балячки про зміну в кабінеті міністрів. „Товарищ“ пише, що бюрократи навіть призначають кандидатів на міністрів з серед громадських діячів. Тим часом тепер настрої сфер такі, що неможна сподіватися ніякої зміни політичної вів право, ні вліво. Навіаки, „сфе-

ри“ дуже задоволені з сучасного політичного становища і покладають на будущину радісні надії. Вони задоволені, що революція втислилась, що все „благополучно“. Один з кандидатів на міністра з, так званих „громадських діячів“, привівше якого згадується раз-у-раз, як тільки заїде річ за поновлення кабінета міністрів, так кавав про сучасне становище справи з громадськими діячами: „На мою думку, нема надії на те, щоб настав тепер „змішаний“ кабінет міністрів, хоч мені й доводилося чути натякання про це. Я певен, що не знайдеться таких громадських діячів, які б згодилися шті зараз у кабінет міністрів, бо правительство, хоч і згожується запросити їх, але з умовою, щоб війхих перемін не було. Кому ж потрібна така комбінація? Можна з певністю сказати, що, як і будуть якісь переміни в кабінеті міністрів, то тільки такі, що один бюрократ заступить місце другого бюрократ“. Так міркує газета.

— „Воля газетам.“ З офіційних відомостей міністерства юстиції, які подає „Русь“, видно, скільки лайа натерцілось „вільне друковане слово“ в російській державі з 1-го январа до 1 августа 1907 року. 1) Всіх літературних справ по судах почато—400; 2) припинено виданнів—60; 3) редакторів та авторів потягнено до одповідальности—400; 4) окремих чисел сконфісковано—300. Виходить, що всяких репресій було за 212 днів—760. Коли почати рахування з 17 октября 1905 року і довести до 1 августа 1907,—вийде, що за весь час покарано 1007 редакторів та видавців.

— Багатовимільйонний проєкт. Чаєн Державної Ради, генерал-адъютант Чихачов виготував проєкт заведення по всій Росії посеїних шляхів, замість звичайних. Чихачов виражував, що в самій європейській Росії треба зробити шосе на 155,834 версти. Кожна верста шосе коштуватиме 6,000 карб. На всю роботу треба витратити 935,004,000 карб. Видаєть, що завданю великий для зброїної державної скарбниці. Через брак грошей, казна напевне не зможе перевести в життя цей проєкт. Чихачов дає пораду, яким способом обійтись без казенних грошей. Для цього він радить накинати особливий опдаток на весь вран, що перевозиться по залізних дорогах та на параходах. Чихачов полічив, що, коли завести цей опдаток, то через 25 років вся держава вестеться посеїними шляхами. Проєкт подано буде до третьої Державної Думи. (С. З. Год.)

— Нова християнська община. „Русь“ сповіає, що де-які позбавлені духовного сану священники та ті, ким заборонено одправляти службу церковну, хотять згуртуватися у незалежну, зовсім самостійну християнську общину. Община матиме свого єпископа, якого буде настановлено за гриницею в якійсь з православних церков. На синод община зовсім не вважатиме, бо визнає цю інституцію за таку, яка калічить християнські заповіді і послугує не їм, а державним інтересам. Організатори мають в початку місяця сентября вдатись за дозволом общини до міністра внутрішніх справ і подати йому список своїх членів. На перший час мається на думці збудувати доми молитов общини у Москві та в Петербурі.

— Справа з саратовським університетом. „Утро“ пише про те, як стоїть зараз справа з університетом у Саратові. Міністерство просвіти шукає грошей на те, щоб видати професорам варшавського університету на переїзд до Саратова. Міністерство приблизно підрахувало, що на цей переїзд треба 40,000 карб. Весь кредит, призначений на несподівані видатки, вже витрачено: ось через віщо міністерство просвіти вдалося до ради міністрів з проханням дати йому грошей на цю справу.

— А я піду у крамницю, сказала баба дочці; чи не витягну якої зідьки від жандарів та урядників, що заходять до мене на мастику.
— е така людина, що мабуть знає щось про Петра, озвалась Анка.
— Ну!
— Та ця людина вже ніколи не переступить нашого порога.
— Хто ж не такий? спитала баба.
— Хаджі-Христова дочка.
— Ієнка?
— Еге.
— Чому ж вона не переступить нашого порога?
— Бо я, мамко, застала її на одніці з Петром, в його хаті.
— Так-що-ж?
— Ну... просиділа у його годін зо три, коли не більше. Прийшла була до мене, посиділа трохи таї виїшла. Я дивувалася, куди вона пішла і що робить так довго, аж прийшла та селянка до Петра. Я пішла йому сказати і застала там Ієнку. Очам своїм не йяла я віри... Тож Петро, сидівши в нею, так довго, мабуть розкавав їй, куди тепер по-дався. Ще пригадую, як Петро, вернувшись з Бухарешта, розказував про болгарські легіони, спитала його тоді Ієнка, чому він не пішов воювати.
Баба Мокра вислухала дочку. Зраділа вона, що Ієнка зблизилася з Петром, бо давно лєкала думку, щоб їх подружити. Знала вона чесну думку Петра була певна, що він не зробив ніякої кривди дівчині, що просиділа в його хаті так довго. Але знала вона і палку, партиотичну натуру Ієнка і подумала, що

— Правила для семинаристів. „Товарищ“ довідався, що шкільний синодський комітет виготував нові правила для учнів духовних шкіл та семинарій, які живуть не в стін семіа, а по приватних квартирах. У нових правилах сказано, що учні повинні раніше, ніж оселитись на квартирі, спитати дозволу свого начальства. Заборонється наймати квартири в хозяїнородців, або в тих будинок, де єсть квартири инородців. Як що учень помітить, що в його квартирі заводяться революційна діяльність, він зараз повинен сказати про це своєму шкільному начальству, не зважаючи на те, чи винні в тому будуть учні, чи сторонні люде.

Правила зовсім „благонадежні“, тільки навіщо ж робити конкуренцію охраамам? **— Який це вже раз?** Міністерство доірі порозіпало ко всіх залізнодорожних управліньнх циркуляр, яким звлено зобов'язати усіх служачих не брати участі в політичних збірках, мітингах, не дозволених адміністрацією. (Тов.) **— З'їзд татарських учителів.** „Р'єчь“ пише, що на з'їзд татарських учителів, що мав бути в Криму, губерська земська управа не заклікала краічих татарських педагогів. Татарські вчителі, що прибули на з'їзд, повиходили з зали зборів і висловили протест проти чинних земської управи.

— Грошові справи другої Думи. Державна канцелярія, як сповіає „Товар.“, цими днями скінчила обрахунок видатків на другу Державну Думу. Виходить, що де-кому з депутатів ще не заплачено всіх грошей за 10 останніх днів. З цих недоплатків набралось коло 4,000 карб. Не заплачено здебільшого депутатам-селянам, що були дома під час роспуску Думи.

— За молебін. Могилівське єпархіальне начальство оддало на суд синода протоієрея Полубінського за те, що він одмовився правити молебін, на який його запросив могилівський „союз русск. народа“.

— „Босаяця газета“. „Утро“ пише що в Москві буде видаватися нова „Босаяця Газета“. В описаннях про цю газету сказано, що писатимуть у ній „самі герої Максима Горького, босяки, окрім цього роспутні жінки та шпиги зо всіх „сыскныхъ отдѣленій“.

У Польщі.

— Адміністраітвнєні засланія. Варшавські газети мало не щодня друкують довгий список людей засланих в Польщі адміністраітвнєним порядком. Серед засланців багато людей юватих, які заставляють жінок та дітей воісім без хліба. Найбільше бідують родина засланців-робітників. Де-які з жінок засланців з голоду продають своє тіло, аби вирятувати од смерті своїх дітей. На бідування їх звернули увагу за кордоном і лондонська газета „Daily Mail“ почала збірати для них гроші.

В Фінляндії.

— Проєкт фінляндської конституції. Як відомо, щеминулої весни сенат фінляндський ухвалив подати до сейма розроблений у сенаті законно-проєкт про новий державний лад Фінляндії—то б то—проєкт фінляндської конституції. Тепер цей проєкт вадруковано в фінських та шведських газетах і подано до сеймової комісії, яка складає основні закони. Проєкт не робить ніяких значних змін, що до сучасних стосунків Фінляндії з Росією. Він тільки затверджує всі права, що Фінляндія здобула собі за два останні роки. Між іншим, у частині 1 § 3, п. 1 проєкта сказано, що „Государь Великий князь фінляндський, починаючи царювати, в своєму маніфесті оповіає, що він оберегатиме усі закони країни. В част. 2-й, § 11 поясняється, що право видання Царем постанов, без воли сейма, не стосується до тих постанов,

які простують до зміни законів. Постанови повинні проходити через сенат. Сенат не владсть в'юкуючи, але він має право законодательної ініціативи. Генерал-губернатор—голова сената і найбільший чиновник у країні. Міністр—статс-секретарь—посередник у стосунках сената з Царем. Частина IV, § 41 заводить до системи в'ядування широке місцеове самоврядування (земство), яке буде встановлено окремиим законом. (Тов.)

3 життя партій.

— Центральный комітет „соіністско-соціалістической рабочей“ партії постановив видати російською та єврейською мовою всі документи, що стосуються до вступу партії в соціалістичний інтернаціонал. (Тов.)

— Латиська народна партія. „Рижск. Ж.“ сповіає, що на установчих зборах латиської народної партії ухвалено ось яку програму цієї партії: „Латиська народна партія заснована на те, щоб оборонити інтереси латшів при новому сучасному російському державному ладі та, щоб міцнішою зробити будущину латиського народу. Для своєї роботи партія має ось які ірінципи: 1) Монархичний державний устрій на підставі маніфеста 17 окт. та міцних громадянських прав. 2) Повна свобода віри. 3) Підтримування сучасних культурних підвалин. 4) Оборона природних та історичних прав латшів, які не зачіпають єдності Росії та її нероздільности, на підставі однакових прав народів. 5) Найшарше самоврядування в краєвих інституціях, у церкві, в товариствах. 6) Інші порядки в житті селян. Поділ рівний права на землю, однакові для всіх податі. Рівність селян з іншими верстами громадянства. 7) Закон про захист робітників та про піддержку латиської народної партії.“ (Р'єчь.)

— Конференція у с.-д. Недавню одбулася селянська конференція у с.-д. козельського і ніжніського повітів черніг. губ. Конференція була присвячена виборчим та внутрішньо-організаційним справам. Ухвалено взяти участь на виборах і звернути особливу увагу на курію дрібних земельних власників, щоб провести більше демократичних упновомоченнх на повітові з'їзди земельних власників. З повідомленнєні делегатів виявилось, що по селянській курії од володних сходів в де-яких волостях пройдуть партійні люде, а в більшости волостей пройдуть безумовно демократичні упновомочені.

Конференція також обговорювала питання про терор та експропріації. Ухвалена резолюція, яка одкидає анархістичні засоби політичної і економічної боротьби, бо вони не відповідають ірінципам і тактиці соціал-демократії і шкодять організації та класовому вихованню робочого людю. (Діло.)

ПО УКРАЇНІ.

— У Київї. Обовязкова постанова. П. київський, подільський і волинський генерал-губернатор, генерал-од-кавалерії В. Сухомлинов, на підставі ст. 15 встанови про заходи до захисту порядку та спокою в державі для людності київської подільської і волинської губерній, 27-го августа видав ось яку обовязкову постанову.

1) Забороняється заважати яким би то не було способом тупити пожежі і так само перешкоджати росвідкувати справу, шукати чи затримувати палів та тих що підмовляли чинити пожежі.
2) Хто порушуватиме що обовязкову постанову, того в адміністраітвнєним порядку буде оштрафовано на 500 карб. або посажено під арешт до трьох місяців.

а прямісьєною у Петрову, Дівчина стала у дверях, сказав би: боялась переступити поріг.

— Заходь, заходь, сказала баба Петра нема.

Коли Ієнка ввійшла, баба зачинила двері і спитала:

— Чи знаєш, що Петро кудись пропав?

— Пропав? скрикнула здивована дівчина.

— Оце вже третій день, як нема його. До віє? Чи не знаєш? Чи не догадуєшся може?

— Ні, відмовила дівчина, здиваюча пачеюна.

— Ти говорила з ним про болгарські легіони, про добровольців?

Дівчина почервоніла і відказала:

— Говорила.

— І стидала його, чому він не пішов воювати?

— Ні, відповіла Ієнка, подумавши. Й його не стидала.

— Добе це памятуєш?

— Й його питала, чому він не лишивсь в Клаводі і не пішов воювати.

Він мені розкавав, чому і показав де-що з цих книг—і вона показала на альбоми; тоді я зрозуміла його добре і більше не посміла питати.

— Чому? спитала баба Мокра.

— Бо побачила я, що є люде, які далеко користніші для свого народу, ніж воіяки.

— Що ж з моїм Петром подіялось? скрикнула баба Мокра з одчаєм, а на обличчі її показався сердечний жаль, жаль матері, якого вона не показувала

3) Одн обовязкова постанова уже має силу зараз після того, як її оповіщено.

Копії з цієї постанови розіслано губернаторам південно-західного краю, щоб вони негайно ж оповістали для загальної відомости та розпорядження, як що ця постанова буде порушуватись.

— В середу, 29 серпня, на Сіному базарі, в чайній товариства народної тверезости відбулося учереї зібрання „союзників“. Біля дверей весь час стояла бойова дружина „Двохголоваго орла“, яка біла прожожих резиновими кіями.

— Заміна смертної нари. Особливий склад київського військово-окружного суда в справі 32 селянців, рядових Зінченка й Здоровця, як уже повідомлялось про це, приговорив до кару на смерть. П. командуючий військом київської військової округи ген.-од-кав. В Сухомлинов, на розгляд якому було подано цей приговор, замінив обом смертну кару на довічну каторгу. Шо-ж до інших 30 підсудних—то приговор затвержено.

— Справа 17 запасник. 28-го августа київський військово-окружний суд при одчиненнх дверях, під проводом ген.-м. Марковича, розглянув справу 17 запасних 14 й 17 східно-сібирського запасного батальону, яких обвинувачувано в бешкеті, образі словами офіцера та неслужавності начальства. Обвинувачував підсудних підполк. Ізмайлов, борюви кап. Паюшья. На суді обвинувачення прота запасних свідки не потвердили і їх усіх виправдано.

— 3 Київщини. Пожема. 22-го августа при селі Федюківці, таращанського повіту, коло парової молотилки в поміщика Явєвського, під час молотби, не звать від чого стинілася пожежа. Згоріло 600 кіп просіянки, плова з цих кіп, 80 пуд. чистого зерна проса, молотилка, елеватор та вяляка; всего на 3100 карб. (Од власн. кор.)

— 3 Волині. Убивство. 23-го августа вєньд під Ровном двома ударами сокири по голові лісовий стражник зарубав в мастку кв. Радзивілла—Груську—лісного Шпаповського—саме тоді, як стражника було розшатоно. Юрба селян, що на той час були зійшлися, хотіли по своєму розсправитись з убивцею, але його захистили інші лісові стражники. Убивцю арештовано і одрвоважено в ровенську тюрму. (В. Вол.)

— Арешт. 25-го августа, під вєчїр, в Острозі на головній улиці заарештовано якогось невідомого, що—кажуть би то—приїхав був засновувати там професійну спілку серед робітників. (Од власн. кор.)

— 3 Поділля. Справа по прогом. „Поділля“ повідомляє, що слідство по прогом в м-ку Богопіді, батського повіту, вже закінчилось; воно провадилось на протязі двох літ і нарешті перейшло до товариша прокурора, щоб він написав акт обвинувачення.

— Пожема Вяоці проти 24-го августа в Стрижівці, вінницького повіту, з невідомої причини виникла пожема в єврейській частині містечка. За кількоєс годін погоріло 24 будинки з всім майном. Погибло дві дитини, яких не встигли виохпити з огню. (К. В.)

— 3 Чернігівщини. Трус. Вяоці під 26 августа в с. Крапівному, новоозибковського повіту, уряд козаків на чолі з пристаом та урядником оточили будинок селянина Павла Судими, щоб заарештувати його сина—Михайла. Михайла на той час дома не було-й козаки, набравши бешкету та одлупцювали нагаями хазіяна й Михайлова жінку, облизили будинок Судими. Той ж ноті було заарештовано ще двох селян—О. Гурина і К. Віловуса. (Од власн. кор.)

— Нова газета. В Нижніи почала виходити з 19-го августа тижневая, понеділкаова, безпартійна газета „Нижинської Лістоцька“, під редакцією Д. Шостки. Перші два числа не мають ніякого особняого

перед чужими людьми, а найпаче перед турками. Ох! протогнала вона, наче серце її розривалося з болю.

— Бабі! мамко! промовила Ієнка, приступаючи до неї

— Це вже третій... третій... протогнала Мокра і слъзми линула з її очей.

— Залкакала й Ієнка. Баба, побачивши її слъззи, витерла свої очі, вітхнула і, пригнітними жаль у серці слюкою своєї волі, вітхнула і промовила:

— Нічого плач не поможє. Треба ставать до роботи.

— З цим словом вона встала, щоб іти, але, пригадавши собі, за чим привєда з собою Ієнку, промовила до неї.

— Посидь хвилинку, я принєсу ліки для твоєї мамки.

Незабаром вона вернулась з пляшечкою якогось лікарства і віддала дівчині, розкававши, що з ним робити.

Вона ввійшла з Петрової світлиці. Баба спитала Ієнку:

— До Анки не зайдеш?

— Ні, бабо, відповіла Ієнка.

Баба на це нічого не сказала. Тепер же більший сум та страх за Петра обняв її серце. Вона уявляла собі в думках, що і цей, останній, піде так, як найстарший. Очі її неначе батили вже Петрову голову на тичці біля міських воріт, а серце ще гірш стискалось від болю і мороз проймав її наскрізь. Але обличчя її, спокійнає, привітливе, не показувало чужим людам нічогоєського; не звать було по виду, яка пекельна мука розриває серце.

Вдосвіта.

Повість Т. Т. Єжа.

Переклад з польського.

М. і З. Л.

Частина третя*).

VI.

Спершу здивувало, а потім затрівожило бабу Мокру те, що Петро счез з дому, нічого їй не сказавши. Про всі свої справи він, бувало, з нею говорив питав її поради, а оце тепер счез, як у воду і не знала вона: куди за чим та яким чином?
Серце її обняв сум та тривога.
— Боже мій! Це вже третій... третій і останній! Думала вона і міркувала, куди б він міг подітись? Анка розкавала їй, що приходила до Петра якась селянська дівчина і баба Мокра догадалася, що це була, мабуть, Маріка. Можна було з того гадати, що Петро вибрався з Руську в Кривену. Але чому ж він ні слова не сказав матері? Не взяв теплійшої одєжі? Мабуть турки знеяцька наскочили його, при якомусь непевному ділі тай арештували. У ті часи це траплялось часто.

Не вернувся Петро у вєчєрї, не було його й на другий день.

— Треба якось довідатись, когось поспитати, подумала собі баба Мокра. Але поперед не вона сказала Анці, щоб нікому нічого не говорила, а перед чєлядиою щоб і не показувала знаку, що тривожиться за Петра.

* Див. „Рада“ № 190.

убито двох селян. По справі арештовано сім селян. На місце послано роту солдатів.

Городище, 29 августа. Злочинці, які убили в Черкасах городових, наткнулись були на засаду вугушів в Староселі і почали з ними перестрілку. Убито вахмістра вугушів та двох невідомих, третій утік.

Борзна, 29 августа. На політичному ґрунті убито двох селян.

Херсон, 29 августа. Бернадовські селяне, тираспольського повіту, 26 августа стали громить економію Лоча, побили арендатора, забрали книги і векселі. Вийшли справник з стражниками.

Трусці та арешти.

Петербург, 29 августа. Вчора поліція, яку було попереджено, арештувала п'ятеро молодих людей та двох жінок, на яких думають, що вони хотіли пограбувати ошадячу касу.

Варшава, 29 августа. В Радомі знайдено в будинку кредиторського земського товариства склад зброї революційної фракції польської соціалістичної партії. Арештовано 60 чоловіка, між ними весь комітет фракції.

Убивства, грабіжі та напади.

Тифліс, 29 августа. Вночі на квартиру Айдамова напали 5 озброєних, одягли у нього 300 карб. і поранили. Увечері на Тургеневській вулиці пограбовано купця Агазарова. Вранці на Тумановській вулиці невідомі з револьвера смертельно поранили в спину управителя маєтком князя Баграціона-Мухрянського Василяшвілі.

Атнарські, 29 августа. В Землях Хуторих зроблено напад на монополію; продавець гроші оддав. Грабіжники підпалили шкільну.

Серед „союзників“.

Петербург, 29 августа. „Союз руссаго народа“ послілає в міністерство народної освіти свій проект повзакіальної науки в противовіс проекту групи прогресивістів на чолі з Муромцевим.

„Русское Знамя“ оповідає, що Оловенников поправляє в Ялті своє здоров'я, розштане невимовними утисками московської адміністрації, в кінці августа вернеться в Москву і знову почне видавати „Віче“.

Скандифіковано число „Руссаго Знамени“ од 29 августа.

Холера.

Нурські, 29 августа. 25 августа у вагоні знайдено слабого на холеру, який їхав з Астрахані в складі партії робітників з 30 чоловіка. Слабого перенесено в санитарний вагон, де він і помер. 28 августа ослаб ще один, але є надія, що він видужає. 30 августа релігійні робітників в санитарному вагоні, під доглядом лікарів, одправлено далі—до дому.

3 наукового, літературного та артистичного життя.

> **Нове видання.** Львівська „Видавничка Спілка“ недавно випустила в світ другим виданням відому повість Ів. Франка „Воа Constrictor“; книжка вийшла в першій серії видавництва, ч. 111.

> Під час катастрофи в Сан-Франціско погибла дуже коштовна книгозбірня американського мільйонера Адольфа Сутро. Ця бібліотека мала в собі коло 225.000 різноманітних книг, між якими були дуже старі манускрипти, найдені в монастирях Баварії, велика кількість цікавих документів про Каліфорнію, повна колекція творів Шекспіра, твори надруковані Гутенбергом, єврейські твори і єдина колекція усіх видань і журналів англійських і французьких, які з'явилися у другій половині ХІХ в. і в початку ХІV.

> Нічого й казати, яка це величезна потеря для науки й умілости.

> **Ювілей художників.** В недалекому часі відбудеться 30-літній ювілей двох славно-звісних художників: Ілі Рєпіна та В. Поленова.

> **Нові п'єси Зудермана.** Німецький драматург Зудерман написав три одноактивних п'єс, під загальною назвою: „Рози“. Вся тріологія виставлена буде цієї зими—в Берліні та Відні.

> Гурток художників, переважно тих, що беруть участь у „весняних“ виставах та нового товариства художників, має на думці розпочати в осені дуже корисне і цікаве видавництво народніх малюнків. Видавництвом ратимуться малюнки тільки талановитих і оригінальних художників.

Театр і музика.

Театр „Соловцов“.

В театрі „Соловцова“ відбуватимуться спеціально для молоді вистави вєнь по святам та неділям. Вистави ці матимуть свій певний план і характер. Перед ними читатимуться лекції. Кожна лекція характеризуватиме якусь певну епоху, або якийсь час в історії розвитку російської громадянської драми і матиме ділком закінчений зміст. На лекторії запрошено проф. Ф. Г. Де-ла Барта, В. Н. Перетла, та А. М. Лободу, прив. доц. В. А. Чаговця, Г. В. Александровського та А. Г. Вогумила. Першу лекцію на тему „Театр і життя“ читатиме Де-ла Барт 8 сентября. Другу лекцію 9 сентября читатиме Богумил про головні завдання театру і розвиток його

од Шекспіра до наших часів.

Такі вистави з лекціями перед ними повинні мати великий успіх серед молоді. Дуже було-б бажано, щоб щось подібне було улаштовано і в народньому домі, де гратиме трупа Садовського.

Трупа Саксаганського.

В театрі купецького саду трупа Саксаганського закінчує свої вистави. З матеріального боку трупа велось добре. Публіка ходила на вистави охоче. Що до репертуару, то можна було-б од такої солідної трупи вимагати чогось більшого. Перед кийською публікою Саксаганський виставляв усе старі речі. З новинок можна зазначити тільки „Панну Штукарку“, але пієсу цю, прийнятну в такому виді, як нам довелось її бачити на першій виставі, не можна вважати за придбання українського театру. В свій час було уміщено у нас оцінку цієї вистави.

Після того пієса йшла ще двічі і в артистів помітне було деякий прогрес що до своїх ролей. Але все ж таки ми мусямо сказати, що для того, щоб „Панну Штукарку“ можна було виставляти на українській сцені, автор мусять її значно переробити. Де які ненатуральні сцени зовсім треба покидати з пієси; з мітінгової промови зняти характер пародії і т. и. Артисти ж повинні подбати про те, щоб і краплі не шаржувати.

Музикальні речі в трупі проходили досить добре. Порядні солісти, здоровий добре зрешетований хор і чималий оркестр справлялися з своїми завданнями гаразд.

Дирижорів оркестра можна кинути справедливі докір за те, що він в антрактах угодив публіку різними вальсами польками та маршами—ні для кого нецікавими. Багато було б приємніше кожному слухачеві почути замислених зайдених річей, яку небудь музикальну річ на українській мотиви.

Кому ж і не популярізувати українську музику, як не оркестром українських труп.

Як ми чули, товариство українських артистів під орудою Саксаганського знало театр купецького зібрання на літній сезон 1908 року.

Школа М. Лисенка. 29 августа в музично-драматичній школі М. Лисенка (в Київі) одбувся переступний іспит учнів української драми (клас М. Старицької) з першого на другий (середній) курс. Екзаменувалось 4 учні, всі—успішно.

Вечір пам'яті Т. Шевченка в Ювіці. В п'ятницю 24 августа в Ювіці трупа д. Ярошенка впродавува виставу пам'яті Тараса Шевченка. Попереду артист Д. Шевченко читав біографію поета. Далі перед оздобленим квітками портретом Тараса Григоровича хор співав: „Як умру, то поховайте“. Публіка вислухала „заповіт“ стоячи. Окрім цього трупа виставляла першу дію з „Назара Стодолі“ та одну дію з опери „Катерина“. По спектаклі був концерт. Вистава з художнього боку була не дуже вдала, але з матеріального мала успіх. 10 проц. збору трупа прислала до „Ради“ на пам'ятні Шевченкові—43 карб. 70 коп. З Ювічки трупа видають 3-го сентября. За весь час свого пробування трупа заробляла добре. З. Зорохович.

ДОПИСИ.

Ст. Мінковіце, (Привіслянської з. д. на Холмщині). 19 серпня в 7 годин ввечері зайшла на станцію „Мінковіце“ (біля Любліна) 8 чоловік грабіжників, між котрими була одна жінка. Троє з них війшли до телеграфної контори, обшукали телеграфістів і, нічого не знайшовши, перейшли до контори начальника. Тут, загрожуючи револьвером,

ми, одняли ключі від касі і, забрали всі касейні гроші (390 руб. 58 коп.) та 25 карб. у начальника станції. Потім по сигналу одного бандита, який був між публікою,—а публіка зібралась коло 60 чоловік,—всі грабіжники попростували до вихідних дверей. На той час підїхала до вокзалу жінка начальника станції з гот. Ленчки на конях поміщика з маєтку Трешковці. Грабіжники скористувались такою оказією, зіпхнули фурмана, сіли на підводу та й поїхали в Свідницький ліс. Негайно залізнодорожним жандармом була викликана команда земських стражників, які разом з фурманом та жандармом пішли у слід експропріаторам до гая Свідницького, авідкиль війник вернувся до дому, а стражники переслідували бандитів аж до г. Любліна але даремне. Коні на другий день вранці були здбані селянами в Свідницькому гаї.

Як звичайно в таких випадках. Безбаром приїхали на станцію „Мінковіце“ судові та адміністративні власті, з метою знайти те, що безперечно вже втрачено, і роблять слідство.

с. Степом. Таращанського повіту (на Київщині). Гурток наших селян чоловіка з 25, надумали заснувати в селі сільський банок, але цей замір їх не знайшов собі поміж інших селян прихильників і через те ініціатори рішили зупинитися на потрібейтальній крамниці і в люні місяці було одержано на не дозвіл від п. губернатора, але справа з крамницею до її відкриття була теж зовсім кепська: селяне якось вороже ставились до новини не йняли віри, що з такого заміру вийде щось путнє, відмовлялись бути членами та давати 5 карбованців на пай. Вагалі з початку нашім проведарям цього діла приходилось дуже скрутно. Але ж вони не облизнили свої думки, а рішили скласти гуртком скілька—мога грошей і такі одкрити крамницю. З початку августа на складені 400 карбов. наші проведарі дістали в м. Білій-Церкві самого необхідного для селян краму і 16 августа відїхали крамницю. Селяне, побачивши, що в цій крамниці можна кушити дешевше і кращого краму, ніж у сільських крамарів, котрі за всяку гнилюку деруть удесятеро, кинулись хутчі до нової крамниці і в один, чи два дні в крамниці вже не лишилось нічого.

Після цього наші селяне побачили, що мати свою крамницю дуже користно і за кілька днів замість 25 членів, що було з початку стало вже 100 членів з капиталом 1000 карбов. Вагалі, як видно, крамниця в нашому селі стає на твердий ґрунт і є надія, що щира праця організаторів не загине марно, а дасть гарні наслідки.

Листування редакції.

Волковиск. Д. с. Бєм—ку. Контракцій ярмарок відбувається у Київі (на Подолі) щороку, починаючи з 2 февраля до 4 марта.

Ст. Н.-Дніпровська. Т. Т.—рину. По книгарнях майже комплекти „Основи“ не можна,—бо вагалі цього журналу в продажі немає. Не що давно в „Раді“ (ч. 192). Хотсь давав оповістку, що він продає українські рарітети і між иншим—„Основи“. Вагалі ж радимо вам дати в газетах оповістку, що ви бажаєте придбати такі-то книжки: може хто й відукнується.

Редактор М. Павловський.

Видавець С. Чикаленно.

ОПОВІСТКИ.

Студ. унів. репетіт. з дозволити. прак. шукає лекції. Адр. Мар.-Благов. 46, кв. 16 Студ. П. с. 5-6

Репетитор багато літ практики, хоче мати лекції за стіг і квартиру. Адр. в ред. „Ради“. 5-6

ДУЖЕ ПРИКРЕ матеріальне становище. Пропу дає яку небудь роботу на 2-4 год. в день за 5-6 карб. на місяць. Особа з середі. спеціальн. освіти. Таращівська 12, кв. 4. Б. Г. 3-3

ШУКАЮТЬ на село учительку щоб могла вчити польської і української мови. Повне содержание і 15 карб. на місяць. Подробіці в редакції „Ради“.

Вийшла з друку нова книжка

Модест Левицький

ОПОВІДАННЯ

ліна 50 коп.

Продається в книгарні Київської Станції, у Київі, Безаківська, 8. 10-6

Видавництво „ВІК“.

В книгарні „Кіевскої Старини“ (Київ, Безаківська, 8) ПРОДАЮТЬСЯ

Народні Оповідання

МАРКА ВОВЧКА,

в двох томах, з портретом автора і з передмовою П. Куліша. Ціна за том 50 коп., на кращому папері 75 коп. Книгарням 25 проц. скидки. 10-4

ПІДЖАЧ

мі костюми! Тим, хто бажає мати солідний костюм з дуже кріпкої і солідної матерії „англійський шейвот“ останніх рисунків, колір: шокладн., опілк., стальн., сір., син. у моду клітку чи гладкого коліру, вислає фабрика одрізками в 4 арш. на шийний костюм по 5, 35, 6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 10.75 і 12 р. Тим, хто замовляє 3 чи більше одрізків додається потрібна підкладка зовсім безплатно. Хто хоче мірку, тому після готовні мужські, елегантні костюми власн. роботи, поміж поост. зразкам за 14, 18 і 22 карб. Пальто візьмо по 22, 28, 32 р. Умови надання. Улаковна і перс. контом фірми. Налож. плативо до 5 р. на 10 коп. дорожче, більш 5 р.—по 2 коп. з рубля. У Зах. Сібрі і Туркест. край пріврах. 5 проц. а в Східн. Сібрі—10 проц. з суми заказу.

Адресувати: фабриканту Льву Рубашкинну, Лодзь.

Окрім силі подяк: „Grand Prix“ у Антверпені, золот. мед. у Брюсселі і велік. мед. у Ростові в-Д.

На користь т-ва „ПРОСВІТА“ у Київі

Вийшла з друку 1 серія

лістовних варток з портретами українських письменників і діячів.

В першу серію входять портрети: Грінченка, Грушевського, Драгоманова, Фремова, Коцюбинського, Левіцького М., Лєсі Українці, Лисенка, Франка і Шевченка. Серія коштує 40 коп. Книгар. звичайна складна. Склад видання у Київі, Бульв. Кудр. 10 кв. 6 м. Сидницькому.

У магазині Хрещатик № 8 **В. Н. Сироткина** з 26-го серія

ДЕШЕВИЙ ПРОДАЖ

лишків саратівських сарінок, мовлях тканів, рукавинок, митенок та инш. краму.

Одержані справжні оренбургські та пензенські хустки саратівська бумазей. 100-4

Почався друком український ілюстрований

Одривний календарь на рік 1908

видання Т-ва „ПРОСВІТА“ у Київі, заснованого у пам'ят Т. Шевченка.

Зміст: календарні відомости, портрети українських діячів, біографіі, де що з історії і статистики України, про наукові та інші товариства на Україні і в Галичині, вірші, приказки, загадки, поради господарські, адреси українських газет та журналів і т. и.

Ціна для предплатників з доставкою або пересилкою під простою опаскою (бандероллю). 40 коп. під рекомєндов. банд. на 7 к. дорожче. Хто бере 10 прим. 11-й дістає даремне. Передплата приймається до 1 листопада (Октября м.) в книг. „Київ. Стар.“, Безаківська, 8, у Т-ві „ПРОСВІТА“.

Хрещатик, 29. Телефон 1814. Проти Пассама.

Модний Дім

Т-ва К. С. ПРОЦЕНКО і К^о.

подає до відомости торгове помешкання по всіх відділах значно Поширено. Одержано шерстяні хвормені матерії для всіх гімназій і инш. шкіл.

З 20 августа що-дня одержуються

МОДНІ ТКАНІ

на дамські плаття та костюми, останні новини Парижа і инш. міст.

Ціни без запросу. 100-4

М. та И. МАНДЛЬ.

Хрещатик, 42. Телефон № 764.

ФОРМИ

усіх шкіл виготовувані в великому виборі.

Приймаються замовлення на форми для д.д. війнних і усіх міністерств.

100-7